

Nr 35.

Ankom till riksdagens kansli den 16 april 1917 kl. 6 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående minimipris å brödsäd m. m. i vad den avser korn samt två i ämnet väckta motioner.

I en till riksdagen den 20 mars 1917 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 135, har Kungl. Maj:t under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen att

dels medgiva, att utfästelse meddelas att för statens räkning inköpa ej mindre från de odlare inom landet, vilka, i den ordning Kungl. Maj:t föreskriver, hos vederbörande hushållningssällskap gjort godkänd anmälan, att de ämna innevarande år odla vårvete, de partier hos dem odlat vårvete, som till staten hembjudas före den 1 februari 1918, till ett pris av 30 kronor för 100 kilogram, än även eljest från odlare inom landet de hos dem odlade partier vårvete, vårråg, höstvete och höstråg, vilka till staten hembjudas före den 1 juni 1919, för pris av 26 kronor för vårvete och höstvete samt 25 kronor för vårråg och höstråg, för 100 kilogram räknat, allt fullgod vara fritt banvagn eller fritt ombord vid den järnvägsstation eller hamn, som är närmast vetets eller rågens odlingsort;

dels ock meddela, huruvida från riksdagens sida något är att erinra mot ett förklarande, att, därest för korn finnes böra föreskrivas maximipris, sådant pris icke skall, vad beträffar tiden från den 1 september 1917 intill den 1 juni 1918, sättas till lägre belopp än 24 kronor för 100 kilogram.

Bihang till riksdagens protokoll 1917. 10 saml. 25 häft. (Nr 35—36.) 1

I häröver avgivet utlåtande nr 30 hemställde utskottet, att riksdagen måtte

dels medgiva, att utfästelse meddelades att för statens räkning inköpa ej mindre från de odlare inom landet, vilka, i den ordning Kungl. Maj:t föreskreve, hos vederbörande hushållningssällskap gjort godkänd anmälan, att de ämnade innevarande år odla vårvede, de partier hos dem odlat vårvede, som till staten hembjödtes före den 1 februari 1918, till ett pris av 30 kronor för 100 kilogram; än även eljest från odlare inom landet de hos dem odlade partier vårvede, vårråg, höstvede och höstråg, vilka till staten hembjödtes före den 1 juni 1919, för pris av 26 kronor för vårvede och höstvede samt 25 kronor för vårråg och höstråg, för 100 kilogram räknat, allt fullgod vara fritt banvagn eller fritt ombord vid den järnvägsstation eller hamn, som vore närmast vetets eller rågens odlingsort;

dels ock meddela, att från riksdagens sida intet vore att erinra mot ett förklarande, att, därest för korn funnes böra föreskrivas maximipris, sådant pris icke skulle vad beträffade tiden från den 1 september 1917 intill den 1 juni 1918, sättas till lägre belopp än 24 kronor för 100 kilogram.

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag hava såväl första som andra kammaren bifallit vad utskottet hemställt under första punkten i ovannämnda utlåtande, varemot utskottets hemställen i sista punkten av båda kamrarna visats åter till utskottet för ny behandling.

I samband med utskottets förnyade handläggning av sista punkten av berörda proposition har utskottet jämväl till behandling förehåft

dels två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner nämligen nr 115 i första kammaren av herr *Olsson, Lars* och nr 365 i andra kammaren av herr *Olofsson* i Digernäs *m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen, i likhet med vad Kungl. Maj:t föreslagit rörande vete och råg, måtte för sin del besluta att samma bestämmelser skola gälla för korn och att korn må åsättas ett minimipris av 23 kronor per 100 kilogram, samt att detta eventuellt får gälla endast Norrland och Dalarna,

dels ock en i andra kammaren väckt, likaledes till jordbruksutskottet hänvisad motion nr 392 av herr *Hildebrand*, vari hemställts, att riksdagen må medgiva, det minimipris må åsättas korn, fullgod, välbärgad vara, till minst tre kronor över gällande havrepris, dock icke under 23 kronor för 100 kilogram, fritt banvagn eller fritt ombord vid den järnvägsstation eller hamn, som ligger närmast kornets odlingsort; samt att riksdagen därjämte må medgiva, det utfästelse av

Kungl. Maj:t meddelas att för statens räkning inköpa till fastställt minimipris av odlare av korn minst 50 procent av vad han å egen jord bevisligen skördat, under förutsättning att det hembjudna partiet utgöres av till förmalning lämplig vara av fullgod beskaffenhet samt att hembud göres före den 1 februari 1918.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för dessa framställningar, tillåter sig utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet vill först erinra därom, att utskottet redan i sitt ovan nämnda utlåtande givit uttryck åt den uppfattningen, att jämväl för säkerställande av kornodlingen inom landet särskilda statsåtgärder kunde vara av behovet påkallade och att utskottet förty anslöt sig till det av Kungl. Maj:t i detta avseende framställda förslaget.

Utskottet.

Av den vid ärendets behandling i kamrarna förda diskussionen synes emellertid framgå, att ärendets återremitterande i nu ifrågavarande del föranletts av en allmän önskan om statsmakternas ingripande i syfte att medelst garanterande av minimipris å korn åstadkomma ökning jämväl av odlingen av denna spannmålssort. Denna önskan har även tagit sig uttryck i ovan nämnda efter utskottets tidigare behandling av den föreliggande frågan motionsvis framförda förslag.

Vad först angår de av herr Olsson samt herr Olofsson i Digernäs m. fl. väckta motioner så gå dessa ut på garanterande från statens sida av ett minimipris å korn av 23 kronor för 100 kilogram under i övrigt enahanda villkor som på sätt ovan nämnts fastställts rörande vete och råg, dock syntes det motionärerna som ett sådant statsingripande eventuellt borde avse allenast Norrland och Dalarna. Statens inköpsskyldighet skulle i varje fall gälla hela den kvantitet korn, som kunde komma att av vederbörande odlare till fastställt minimipris hembjudas staten. Rörande tiden, inom vilken hembudet borde vara verkställt, torde motionärerna avse densamma fastställande till den 1 juni 1919.

Det i herr Hildebrands motion framställda förslaget avser kornets åsättande av ett i visst förhållande till gällande havrepris stående minimipris dock icke under 23 kronor för 100 kilogram samt att statens inköpsskyldighet skulle gälla allenast 50 procent av vad vederbörande odlare å egen jord bevisligen skördat.

Utskottet, som principiellt icke har något att erinra mot åsättande av minimipris jämväl å korn, hyser emellertid i likhet med föredragande departementschefen jämlikt hans i berörda statsrådsprotokoll gjorda uttalande betänkligheter i fråga om bestämmande av detta pris på sätt föreslagits i viss relation till havrepriset. Den omständigheten att havre-

priset växlar betydligt såväl å samma ort som i olika delar av landet talar mot införande av ett sådant system.

Däremot anser sig utskottet kunna biträda det i förstnämnda båda motioner framställda förslaget, att korn åsattes fast minimipris. En sådan anordning synes utskottet för ändamålet fullt tillräcklig på samma gång den torde vara betydligt enklare än den av herr Hildebrand föreslagna. Jämväl förefaller det ifrågasatta priset av 23 kronor för 100 kilogram skäligt.

Någon anledning att begränsa den nu ifrågasatta statsåtgärden till allenast Norrland och Dalarna synes utskottet icke föreligga, så mycket mindre som ändamålet att framkalla en ökad produktion av korn icke i önskvärd omfattning vinnes, därest minimipriset skall gälla endast sistnämnda landsdelar. Utskottet håller sålunda före, att därest minimipris å korn fastställles, detta bör avse över hela landet odlad vara.

Ej heller synes utskottet på sätt herr Hildebrand föreslagit någon begränsning böra göras i statens inköpsskyldighet rörande de partier, som till det fastställda priset hembjudas staten.

Rörande tiden, inom vilken de till inköp av staten avsedda partier skola hembjudas, torde denna enligt utskottets uppfattning böra fastställas till den 1 juni 1918.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

1) att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning och de av herrar Olsson samt Olofsson i Digernäs m. fl. i ämnet väckta motioner medgiva, att utfästelse meddelas att för statens räkning från odlare inom landet inköpa de hos dem odlade partier korn, vilka till staten hembjudas före den 1 juni 1918 för ett pris av 23 kronor, för 100 kilogram räknat, fullgod vara fritt banvagn eller fritt ombord vid den järnvägsstation eller hamn, som är närmast kornets odlingsort;

2) att den av herr Hildebrand i ämnet väckta motionen må anses besvarad genom vad utskottet här ovan hemställt.

Stockholm den 16 april 1917.

På jordbruksutskottets vägnar:

RAOUL HAMILTON.

Närvarande: herrar greve Hamilton, Petersson, P. Alfred, Paulson, Fahlén, Holmquist, Lindblad, greve Wachtmeister, Persson, Öberg, Nilsson i Tånga, Nilsson i Linnås, Sjöblom, Lundström, friherre Hermelin, Tysk och Larsson.

Reservation

av herr *Nilsson* i Tånga och friherre *Hermelin*, som ansett, att utskottet bort ansluta sig till den i herr Hildebrands motion i överensstämmelse med av lantbruksstyrelsen i ämnet framställt och jämväl av statens livsmedelskommission tillstyrkt förslag gjorda hemställan; samt av herrar *Lindblad*, *Persson* och *Sjöblom*.
